

Снајпер великог калибра – Barret

САДРЖАЈ

Снајпер великог калибра – Barret	
НАСЛЕДНИЦИ ВЕЛИКОГ ДЕДЕ	2
Динго 4x4 АТФ	
ВОЗИЛО УНИВЕРЗАЛНЕ ЗАШТИТЕ	5
Мотоцикл HDT M1030M1	
МАРИНАЦ ДИЗЕЛАШ	13
Борбени авион пете генерације ПAK-ФА	
ИЗАЗИВАЧ	17
Авион Ф-14А томкет у Ирану	
ПЕРСИЈСКЕ МАЧКЕ	24
Домаћи прелазно-тренажни авион MM-2	
НЕПОНОВЉИВА МИМА	28

НАСЛЕДНИЦИ ВЕЛИКОГ ДЕДЕ

Поштујући нове захтеве који се постављају за производњу снајперских пушака великог калибра – да буду лакше и компактније, а повећане прецизности – фирма Barret Firearms тржишту је понудила нову модификовану M82 која је прецизнија, за 30 cm краћа, 30 одсто лакша, а исто толико и јефтинија. Добила је ознаку M95.

Снајперска пушка великог калибра – популарна *ћегесетица*, настала је захваљујући Ронију Барету који је седамдесетих прошлог века своју гаражу претворио у радионицу и основао данас надалеко чувену фирму Barret Firearms. У тој радионици започео је и развојни пут полуаутоматске пушке калибра .50 BMG. То оружје требало је да послужи за одбрану малих пловила и јахти од модерних и савремених пирата који су тих година харали Карипским архипелагом. Без обзира на то што је конструктор располагао са оскудним знањем из конструкције оружја, ипак је успео да конструише и произведе чувену „лаку педесетицу“, означену као Barret M82, коју још називају и „велики деда“ свим сродним пушкама.

Услед недостатка искуства и слабијег маркетинга, фирма Barret Firearms тешко је проживљавала све до 1989. године. Тада је шведска војска од њих наручила ни мање ни више него 100 пушака „педесетица“, што је фирму упослило на неко време. Потом, у непосредној припреми за операцију Пустинска олуја, Корпус морнаричке пешадије САД од те фирме купује 125 комада M82, која је опремљена оптичким нишаном фиксног увећања 10 пута. Убрзо после тих наручбина јављају се и специјализоване службе Ков-а, морнарице и авијације.

Оружје је означена као „пушка специјалне намене са оптичким нишаном“, тј. Special Applications Scoped Rifle (SASR). Најпре је M82 коришћена за уништавање плутајућих мина у зони искрцавања морнаричких снага и рашчишћавање пловних путева. Касније, када су сукоби пренети на кувајтско копно, показало се да је идеална за онеспособљавање великих и вредних мета, попут авиона на стајанци, ракета на лансирним рампама, радарских антена, живе сила не даљинама од једног до два километра...

Данас постоји велики број снајперских пушака великог калибра, које су нашле своје место и улогу у многим војним и полицијским јединицама широм света. То доказује и било која слика специјалних снајперских тимова из сукобљеног Ирака или Авганистана, где је пред ногама војника постављен неки од модела педесетице и то углавном „Беретин“ производ.

ЛАКА ПЕДЕСЕТИЦА

Током Пустинске олује пешадијски тимови који су учествовали у непосредним борбеним дејствима увиђају да M82, која је скоро пет пута лакша од митраљеца Browning M-2 HB са тропо-

шцем, може са једним хицем успешно да заустави камион бомбу са самоубицом или да противничког снајперисту истера из заклона.

Реч је о оружју укупне дужине од 1.448 mm од чега 737 mm отпада на масивну и дугу цев. Цев има десни корак увијања. Принцип рада је полуаутоматски – на принципу кратког трзаја цеви, што и није најидеалније решење за оружје које би требало да буде веома прецизно на већим даљинама. Пуни се оквиром од 10 метака. Опремљена је масивним

ножицама које се не могу подешавати по висини, али се због своје масивности лако укопавају по потреби у земљу. За време Пустинске олује показала се и више него добра, али је после тога ипак морала да доживи мало шминкање и дотеривање.

Најпре јој је монтирана Пикатинијева шина, на коју успешно може да се дода широк спектар оптоелектронских уређаја за нишањење. Друга иновација јесте ефикаснија гасна кочница на устима цеви. Наиме, да би се првенствено смањио велики трзај који прави толика пушка, на уста цеви постављена је кочница у облику врха стреле која има две коморе, окренуте под углом од 45 степени. Поред смањења трзаја та гасна кочница спречава и стварање велике прашине као демаскирајућег знака.

Поред тих поправки и дораде, предвиђено је да се код наследника М82 измени и конфигурација, што значи да се М82 А2 ради у Bull rip конфигурацији која је предвиђена првенствено за гађање хеликоптера у лету.

Иако је М82 још широко заступљена, увелико се размишља о њеној заме-

ни. Вероватни наследник биће прототип ХМ-500. Тај полуаутомат у Bull rip конфигурацији краћи је од старијег брата и његова дужина износи свега 1.168 mm, што значи да је и нешто лакши – укупна тежина је само 11,8 килограма. Ради на принципу позајмице барутних гасова са ротационим затварачем, па је прецизност те пушке нешто већа од старијег модела.

МОДИФИКАЦИЈА

Поштујући нове захтеве који се постављају за производњу снајперских пушака великог калибра – да буду лакши и компактнији, а повећане прецизности – фирма Barret Firearms понудила је тржишту нову модификовану М82, која је прецизнија, за 30 cm краћа, 30 одсто лакша, а исто толико и јефтинија.

Током пар година, колико је на тржишту, пушка доживљава неколико озбиљних дотеривања и шминкања. Једна од њих је да се ручица затварача закривљује уназад, а рукохват са механизмом за окидање помера напред за 25 cm, чиме је продужен кундак и пушка

добија ознаку M95. Дуга је 1.149 mm, и без оптичког нишана тешка око 10 килограма, тачније 9,98. Конфигурација је Bull rip, што значи да је оквир из кога се храни из рукохвата и механизма за окидање, те да је капацитет оквира пет метака. Цев је најмасивнија и дуга је 737 cm са десним кораком увијања од 381 mm. Са унутрашње стране тврдо је хромирана, чиме је мало повећана прецизност, а више век трајања цеви. Са спољне стране израђено је шест уздужних жлебова, који су предвиђени ради бржег хлађења. Тиме је смањена маса цеви и целе пушке. Брзина зрна калибра 12,7 x 99 mm јесте 854 m/s.

На уста цеви монтирана је, као и на M82, гасна кочница са по две коморе, које су отвором окренуте уназад под углом од 45 степени, што личи на врх стреле. Ножице су идентичне као и код M82, али се сада могу fino подешавати. Рукохват је пиштољски, исто као и код пушке M16, и изливен је од пластике. Сандук оружја је челичан и израђен из два дела, која спајају две јаке попречне чивије (што обезбеђује да се пушка расклопи за веома кратко време).

Конструкцијски гледано, то оружје је веома једноставно, али утисак оставља својом прецизном изработом и коректном завршном обрадом. Поред свега, уникатним методом решено је брављење затварача. Наиме, затварач је веома кратак и у сандуку клизи савршено на две паралелне шине, а ручица затварача је повијена према доле, тако да не смета ни у једном тренутку (преношења пушке, заузимање става за гађање). Мали затварач забрављује се преко три масивна брега, постављена под угловима од 120 степени, што омогућава репетирање пушке тек када се ручица затварача подигне под углом од 60 степени и више. Но, иако је затварач тако сићушан, на крају ипак зна да зада проблема – приликом руковања са затварачем у крајњем задњем положају, потребно је мало више снаге.

Унутар затварача налази се ударна игла која је инерционог типа и има две кратке опруге. И само окидање решено је савршено јер је приликом повлачења обараче потребна веома мала сила – обарача се креће у задњи положај глат-

ко и уједначено, а после непосредне тачке опаљења, она се зауставља.

Да би успешно остваривала свој задатак пушка би требало да буде опремљена моћном оптиком. Зато је специјално за то оружје у фирми Swarovski израђен оптички нишан 10 x 42. На први поглед ништа специјално. Монтажу су препустили челичном профилу квадратног пресека, која је варом фиксирана на горњем делу сандука. Спој мало необичан, али обећава сигурност и вечност. Кончаница је јако фина, танка и јасно се види, те је поред кончанице и даљина гађања од 500 до 2.000 метара. Подела даљине је по 50 метара до 1.200 метара даљине, да би затим подела била препо-

ловљена на 25 m па све до максималне даљине гађања. Прецизност је битније повећана и сведена у границе једног МОА.

Код овога модела види се да се строго водило рачуна о ергономији оружја. Висина оптичког нишана мало је спуштена па сада не представља проблем за оне који су нижег раста. На тај начин избегнута је монтажа посебне образине, док се скелетизован кундак може искористити као ослонац за леву руку, чиме је обезбеђено и боље налегање кундака у згиб рамена (налик као код РМ М53).

Једини недостатак јесу барутни гасови који се преусмеравају помоћу га-

КАРАКТЕРИСТИКЕ

Нова пушка M95 дуга је 1.149 mm, и без оптичког нишана тешка 9,98 килограма. Конфигурација је Bull rip. Цев је масивна и дуга је 737 cm са десним кораком увијања од 381 mm. Са унутрашње стране тврдо је хромирана, чиме је мало повећана прецизност, а више век трајања цеви. Са спољне стране израђено је шест уздужних жлебова, који су предвиђени ради бржег хлађења. Тиме је смањена маса цеви и целе пушке. Брзина зрна калибра 12,7 x 99 mm јесте 854 m/s.

На уста цеви монтирана је, као и на M82, гасна кочница са по две коморе, које су отвором окренуте уназад под углом од 45 степени. Ножице су идентичне као код претходнице, али се сада могу fino подешавати. Рукохват је пиштољски, као код M16, и изливена је од пластике.

сне кочнице уназад под углом од 45 степени. Они не утичу много на стрелца, сем ако је заузео став на сред пута и ако се подиже прашина на њега. Међутим, ти барутни гасови имају толику снагу да могу померити и ћебе, а камоли неке лакше предмете – напосто их одувају са ватреног положаја.

Поред тог недостатка, Баретова педесетица или M95 показала је да има сасвим добре предиспозиције и показатеље да постане одлична снајперска пушка на већим даљинама. То и није случајно јер је њена једнометна верзија са ознаком Barret M99 још 2001. поставила светски рекорд на даљини од 1.000 јарди (914 m), где је група од пет метака имала пречник од 104 mm, што представља импресиван резултат. Поред тих карактеристика, уклапа се и цена, која тренутно износи око 6.000 долара, или прецизније 5.710 долара. ■

Иштван ПОЉАНАЦ